

TreFokus er utgiver av en serie "Byggebeskrivelser" for gjør-det-selv-markedet. Dette er en av disse byggebeskrivelsene. Serien bygger på en tilsvarende svensk serie, utgitt av *Skogsindustrierna*.

TreFokus AS forvalter rettighetene til serien på det norske markedet. Det er anledning til fri gjengivelse av deler av innholdet forutsatt at TreFokus AS oppgis som kilde.

Se også nettstedet til TreFokus, www.trefokus.no

TreFokus

TreFokus AS

Pb 13 Blindern, 0313 OSLO

Tlf.: 22 96 55 00

Faks: 22 46 55 23

E-post: trefokus@trefokus.no

www.trefokus.no

HEUREKA REKLAMEBYRÅ Foto forside: Hageskulptur, Dagfinn Tveito

BRUK TRE UTE

BYGGE-
BESKRIVELSE 18

Veranda

Å leve med tre

1. Planlegging

Verandaens plassering i tilknytning til boligen vil ofte være gitt: Et slikt uterom bestemmes gjerne av flere faktorer, der solforholdene oftest er svært viktige. Man ønsker morgensol, sol midt på dagen eller kveldssol. Alternativet er å bygge to slike uterom, f eks en veranda for morgensol og en for kveldssol.

En veranda er et uterom som fungerer som en utvidelse av boligens boflate. Derfor er det viktig å tenke på hvordan uterommet skal fungere i forhold til det innvendige boarealet. Lokale vindforhold og muligheter for innsyn er også viktige faktorer å tenke på. For en ung familie er det gjerne viktig å tenke på at uterommet må være barnevennlig. Det er også fornuftig å ta hensyn til hvordan eventuelle framtidige utvidelser av boligen kan skje. Dette kan ofte dreie seg om utvidelse i form av et tilbygg i vinkel, eller at taket blir forlenget.

Hvis grunnmuren er høy, eller dersom tomten er skrånende, må uterommet bygges på stolper.

Kontakt kommunen din og undersøk om de krever byggetillatelse for verandaen.

2. Materialvalg

Utvendige trekonstruksjoner som en veranda utsettes for store påkjenninger som temperatursvingninger, fuktighet og belastninger. Derfor er det viktig å velge trematerialer av god kvalitet, tilpasset et krevende uteklima.

Velg trykkimpregnert tre av klasse A til:

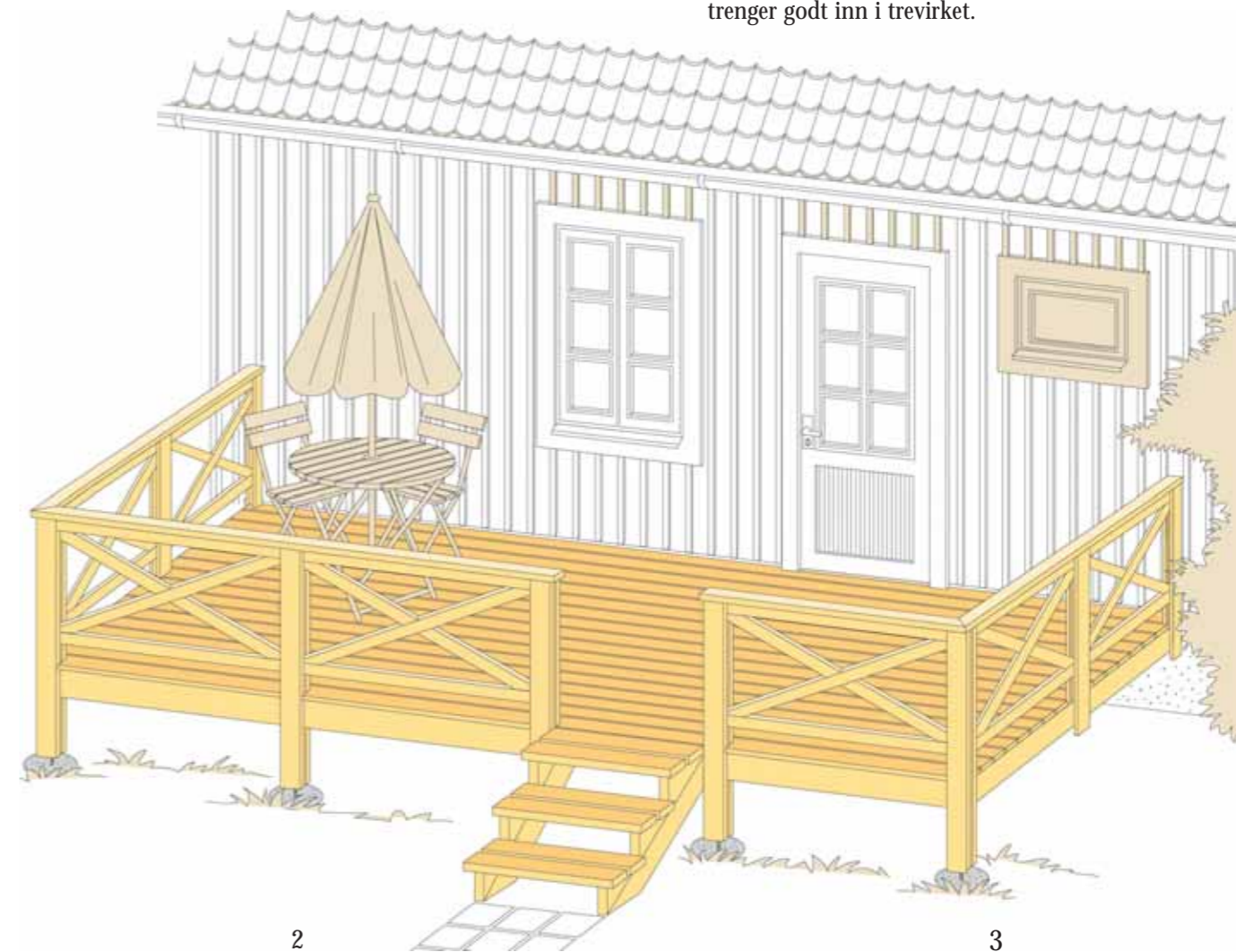
- * tre i jordkontakt
- * tre i konstruksjoner der personsikkerhet er viktig, og der materialene ikke må svekkes over tid.
- * trevirke som er vanskelig å fornye/skifte, etter innbygging på steder som kan være utsatt for fuktighet (f eks i søyler, stolper eller mot betongflater).

Velg trykkimpregnert tre av klasse AB til:

- * ubeskyttet bruk over bakken

Det er viktig med tilstrekkelig dimensjonering, og med solid skjøting alle steder. Alle festemidler og beslag av metall må være rustfrie eller varmforsinkede: Spiker, skruer, bolter, vinkeljern, beslag.

Maling, beis og treolje beskytter trevirkets overflate og motvirker sprekkdannelser. På gulv brukes treolje. Vær spesielt nøye med overflatebehandlingen av endeved, pass på at trevirket mettes godt med maling eller olje som trenger godt inn i trevirket.

2

3

3. Stolper

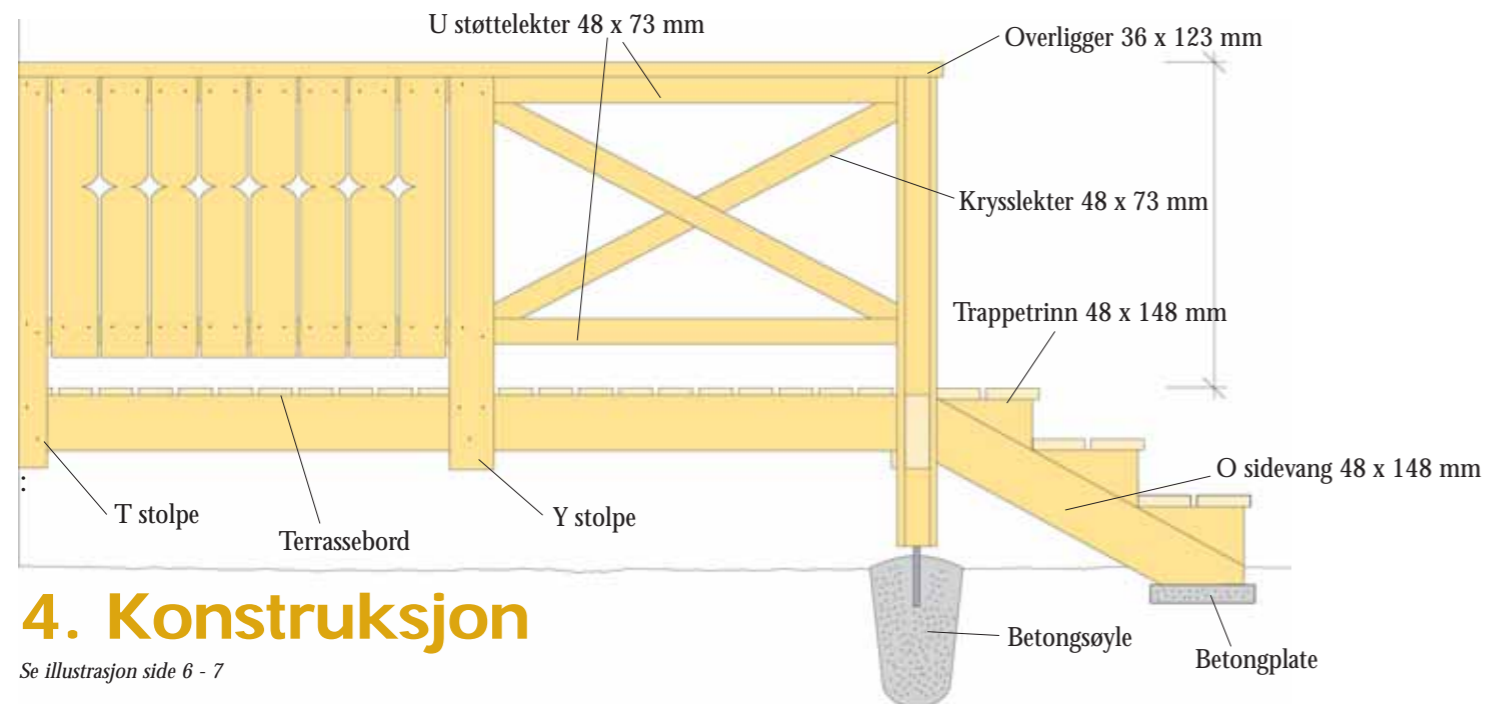
Stolpene som verandaen står på, skal festes i støpte betongsøyler, se illustrasjonen. Her er det benyttet stolpefester som er støpt fast i betongsøylene. Alternativt kan kraftige jernbeslag benyttes.

Når grunnen består av grus og stein, graver man minst 50-60 cm dype hull til betongsøylene, ned til fast underlag.

All matjord må bort. Så støper man søylen, og beslaget settes nøyaktig på plass. Pass på vinklen!

Er det mye matjord og/eller leire i grunnen, må betongsøylene gå dypere ned for å få et fast underlag. Først graver man et dypt hull, så støper man en bunnplate av betong. Trykk på plass et armeringsjern midt i betongplaten.

Når betongen har størknet, kan betongsøylen støpes. Bruk gjerne forskaling av pappør, diameter 150 mm. Fyll så stein og jord tilbake rundt forskalingen, deretter støpes søylen og stolpefestet settes på plass.

4. Konstruksjon

Se illustrasjon side 6 - 7

Bærelakte **Q**, 6000 lang, skrues fast med treskruer (franskskruer) i vegg. Lekten settes sammen av to deler, 48 x 48 mm og 48 x 198 mm, og disse skrues sammen.

Den fremre bærelakten **W** skrues sammen av to deler: 48 x 48 mm og 48 x 198 mm. Lekten må justeres nøye ved hjelp av vater, slik at den blir vannrett og i samme høyde som den andre bærelakten. Siden lengden i dette tilfellet er 6000, kan det være aktuelt med en skjot. Den kan skjules ved at man skjoter midt over en av stolpene.

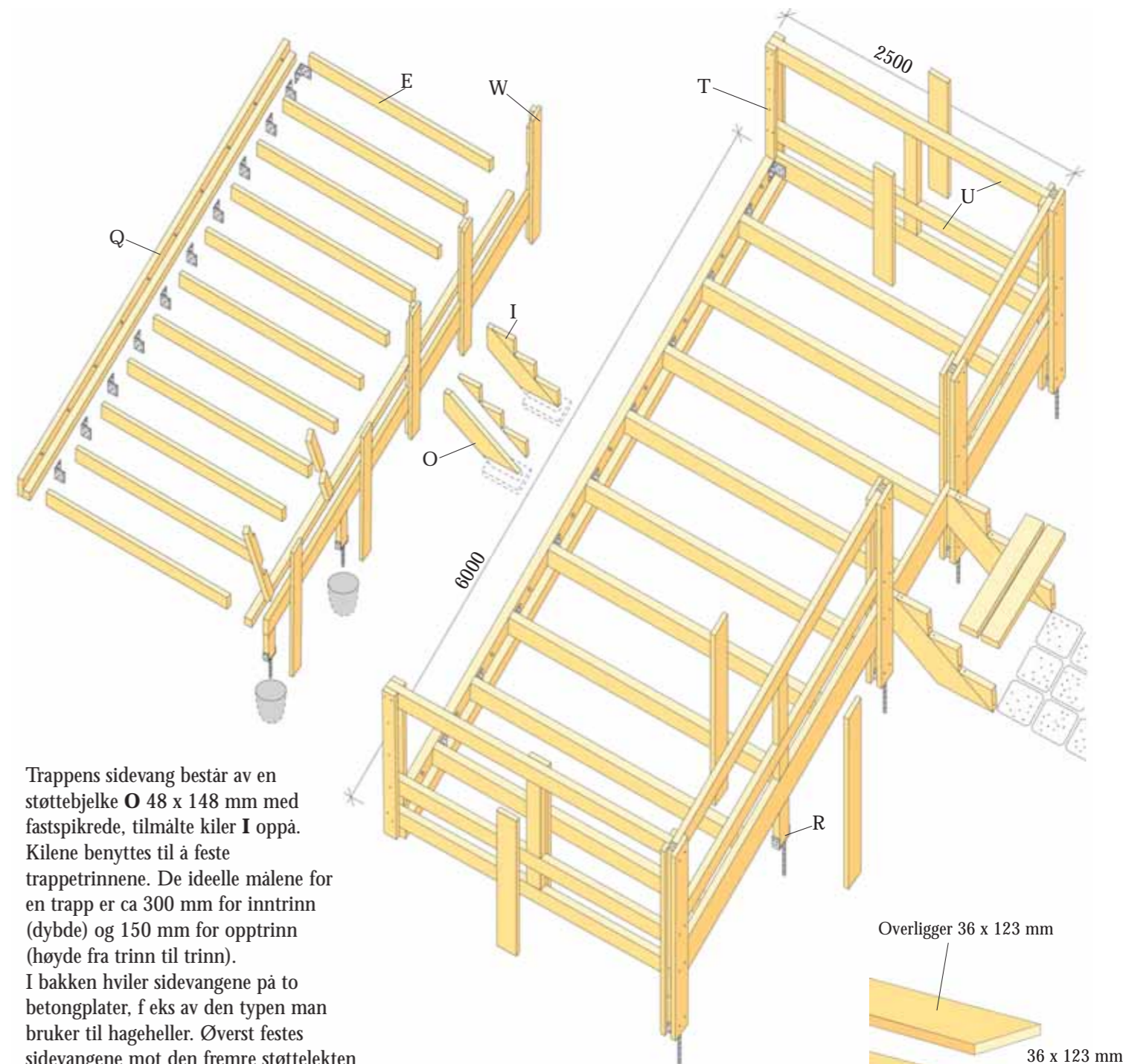
De 11 gulvbjelkene **E** er i dimensjon 48 x 148 mm, og med lengde 2400 mm. De festes med skråspikring eller vinkelbeslag i begge ender til bærelakten, med c 600 mm (fra midten av en gulvbjelke til midten av neste). Den fremre bærelakten skjuler helt endeveden i gulvbjelkene. Terrassebordene bør ha dimensjon 28 x 95/120 mm. Bruk avstandsklosser på 5 mm når gulvet legges. Terrassebordene kan spikres eller skrues fast.

Stolpene **R** er bygd opp som I-bjelker og spikres sammen av et midtstykke 48 x 73 mm og to ytterdeler 36 x 123/148 mm. På denne måten kan man sette sammen stolpene og de horisontale bærelakten uten synlige skjoter. Se også detaljtegning av hjørnestolpe s. 7.

Stolpene **T** mot husveggen kan være av mindre dimensjon enn de andre stolpene. Midtstykket, som toppen av rekkverket hviler på, er 48 x 48 mm. Dette midtstykket skrues eller spikres fast i husveggen. Ytterdelene har dimensjon 36 x 73 mm.

Midt på den ytterste gulvbjelken er en stolpe **Y**. Dimensjonene her, som på de andre stolpene, er 48 x 73 mm og 36 x 123/148 mm. Vent med å spikre fast den siste ytterdelen til krysslektene er satt på plass.

De horisontale støttelektene **U**, dimensjon 48 x 73 mm, utgjør rammen i rekkverket. Krysslektene kan spikres mellom dem. Det er viktig å ta nøyaktige mål og arbeide ut fra det. Krysslektene felles sammen der de krysser hverandre, med halvparten i hver lekte. De horisontale støttelektene **U** kan også benyttes som spikerslag for loddrette spiler, om man heller ønsker slikt rekkverk (se illustrasjon), bruk gjerne dimensjon 22 x 98/123 mm. På illustrasjonen her har spilene fått en enkel dekorasjon, sagt ut med elektrisk stikksag.

Trappens sidevang består av en støttebjelke **O** 48 x 148 mm med fastspikrede, tilmålte kiler **I** oppå. Kilene benyttes til å feste trappetrinnene. De ideelle målene for en trapp er ca 300 mm for inntrinn (dybde) og 150 mm for opptrinn (høyde fra trinn til trinn). I bakken hviler sidevangene på to betongplater, f.eks. av den typen man bruker til hageheller. Øverst festes sidevangene mot den fremre støttelekt med skråspikring eller vinkelbeslag. Se mer om dette i Byggebeskrivelse 13, Trapper.

Detalj: hjørnestolpe

Nederst festes midt-stykket til stolpefestet, som igjen er støpt fast i betongsøylen. Alternativt kan man bruke rette platejernbeslag. Den fremre støttelekt hviler på toppen av det avkappede midtstykket. De to sidestykkene skal felles sammen og utgjøre stolpens ytterdel. Rekkverket avsluttes på toppen med en overligger som også dekker stolpene.

